

5. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΙ ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΤΑ ΠΑΡΚΑ

Λείπουν τα μεγάλα πάρκα συνοικίας και τα περιαστικά πάρκα, που μπορούν να εξυπηρετήσουν μεγάλο αριθμό κατοίκων της πόλης.

Τα υπάρχοντα μεσαίας και μικρής κλίμακας πάρκα χαρακτηρίζονται από κλασική επανάληψη ενός παρόμοιου τρόπου οργάνωσης (π.χ. χλόη περιορισμένη από κράσπεδα που δεν επιτρέπεται να πατιέται), μένουν αχρησιμοποίητοι κατά τη μεγαλύτερη διάρκεια της ημέρας, καθώς δεν είναι σαφείς στο προορισμό τους, δεν παρέχουν στοιχειώδεις εξυπηρετήσεις (π.χ. W.C., νερό, φωτισμό, εξοπλισμό) δεν συνδέονται μεταξύ τους οπτικά ή λειτουργικά και δεν μπορούν να δεχτούν συγκεκριμένες δραστηριότητες ή ειδικές χρήσεις (π.χ. συγκεντρώσεις κοινού εκθέσεις, αγορές)

Στις κατά καιρούς σχεδιαστικές επεμβάσεις που προέρχονται κυρίως από τους Δήμους κυριαρχεί μια παρωχημένη λογική «καλλωπισμού» (εκτεταμένες πλακοστρώσεις, σιντριβάνια, κιγκλιδώματα, παρτέρια με διακοσμητικές φυτεύσεις)

ΠΑΡΚΟ Λ. ΠΥΡΓΟΥ

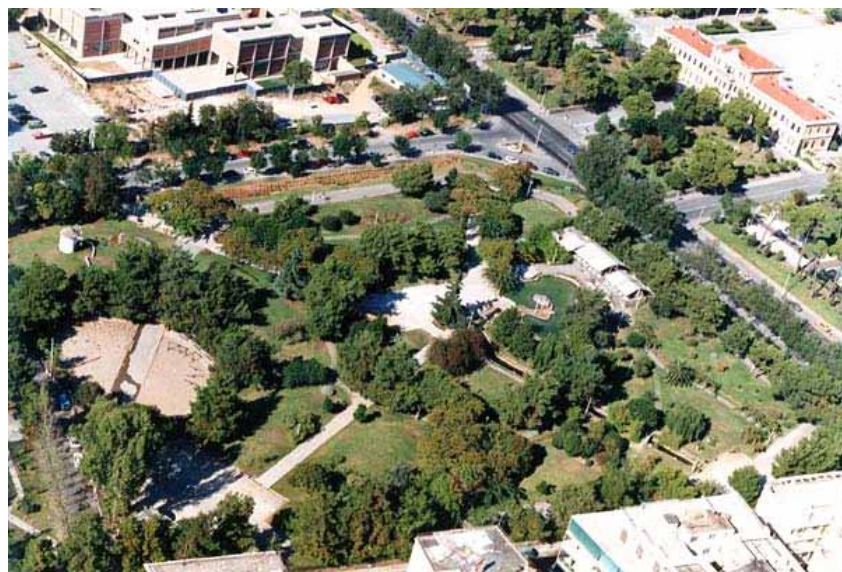
ΠΑΡΚΟ ΧΑΝΘ

ΠΑΡΚΟ ΝΕΑΣ ΠΑΡΑΛΙΑΣ

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ (ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΙΟ) ΣΤΗ ΝΕΑ ΠΑΡΑΛΙΑ

ΠΑΡΚΟ Γ' ΣΣ

ΠΑΡΚΟ ΣΥΝΟΙΚΙΑΣ (ΒΟΥΛΓΑΡΗ)

ΠΑΡΚΟ ΣΥΝΟΙΚΙΑΣ

ΤΑ ΑΛΣΗ

Σε αντίθεση με την Αθήνα, στην Θεσσαλονίκη υπάρχουν ελάχιστα άλση κυρίως στις παρυφές του πολεοδομικού συγκροτήματος όπως το Άλσος της Νέας Ελβετίας, το άλσος των Συκεών και το άλσος της Πολίχνης. Η χρήση τους είναι περιορισμένη καθώς η πρόσβαση σε αυτά είναι δύσκολη (λόγω περιφραξης) ή επικίνδυνη (λόγω συγκέντρωσης περιθωριακών).

ΑΛΣΟΣ ΝΕΑΣ ΕΛΒΕΤΙΑΣ

ΑΛΣΟΣ ΣΥΚΕΩΝ

ΑΛΣΟΣ ΠΟΛΙΧΝΗΣ

ΟΙ ΔΕΝΔΡΟΣΤΟΙΧΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Στον αστικό χώρο οι δενδροστοιχίες διαμορφώθηκαν σε περιορισμένη έκταση παράλληλα με την τμηματική επέκταση της πόλης. Σε πολλές περιπτώσεις δεν χρησιμοποιήθηκαν κατάλληλα είδη και κατά κανόνα η στενότητα των πεζοδρομίων απέκλειε την δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν δενδρώδη είδη.

Έτσι, σήμερα ελάχιστοι δρόμοι έχουν καλά διαμορφωμένες δενδροστοιχίες με δένδρα πρώτου μεγέθους, που προσφέρουν ένα πραγματικά σκιερό και δροσερό περιβάλλον.

Ο κανόνας είναι τα δενδρύλλια σε περιορισμένο ζωτικό χώρο των πεζοδρομίων, που σήμερα υποφέρουν από την βαριά ατμοσφαιρική ρύπανση, ιδιαίτερα στους δρόμους μεγάλης κυκλοφορίας. Δεν είναι, επίσης, λίγες οι περιπτώσεις που καταστρέφονται τμήματα δενδροστοιχιών κατά την ανέγερση νέων οικοδομών ή για να είναι εμφανή διάφορα εμπορικά καταστήματα.

Οι οδικές νησίδες, είτε λόγω περιορισμένου μεγέθους είτε λόγω επιλογών φύτευσης, συνήθως αποτελούν διακοσμητικά στοιχεία και σε ελάχιστες περιπτώσεις περιλαμβάνουν δένδρα.

ΔΕΝΔΡΟΣΤΟΙΧΙΕΣ ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΤΣΙΜΙΣΚΗ

ΔΕΝΔΡΟΣΤΟΙΧΙΕΣ ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΣΟΦΟΥΛΗ

ΟΔΙΚΗ ΝΗΣΙΔΑ (ΧΑΝΘ)

ΟΔΙΚΗ ΝΗΣΙΔΑ (Ν. ΕΓΝΑΤΙΑ)

ΟΙ ΠΛΑΤΕΙΕΣ

Στο πολεοδομικό συγκρότημα της Θεσσαλονίκης οι πλατείες με την κλασική έννοια του όρου είναι σπάνιες. Συνήθως ονομάζονται πλατείες χώροι ασαφών ορίων ή πολλαπλών χρήσεων και τυπολογιών όπως οι γραμμικής μορφής πλατείες Αριστοτέλους και Ναυαρίνου, πλατείες - νησίδες όπως η πλατεία Αγίας Σοφίας, πλατείες - πάρκα όπως η πλατεία Δικαστηρίων, η πλατεία Μακεδονομάχων, η πλατεία στην οδό Κρήτης κλπ. αλλά και μικρότερες πλατείες σε όλο το πολεοδομικό συγκρότημα που διαμορφώθηκαν στοιχειωδώς σε περισσεύματα του αστικού ιστού.

Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις η προσπάθεια ενσωμάτωσης πρασίνου είναι είτε ανεπαρκής είτε ακατάλληλη για το χαρακτήρα του χώρου της πλατείας. Τις τελευταίες δεκαετίες έχει παρατηρηθεί μία τάση διαμόρφωσης πλατειών από τους Δήμους, η οποία χαρακτηρίζεται από πληθώρα κατασκευών και πλακοστρώσεων και ελάχιστο ή καθόλου πράσινο.

ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ - ΝΗΣΙΔΕΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΜΕ «ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗ» ΦΥΤΕΥΣΗ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ - ΕΚΤΕΤΑΜΕΝΕΣ ΠΛΑΚΟΣΤΡΩΣΕΙΣ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΝΑΥΑΡΙΝΟΥ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΟΜΑΧΩΝ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΔΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΤΕΡΨΙΘΕΑΣ ΣΤΗ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΛΑΤΕΙΑ ΣΤΟ ΚΟΡΔΕΛΙΟ

ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΚΗΠΟΙ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΧΩΡΟΙ

Ο τρόπος δόμησης των ελληνικών πόλεων και ο κατακερματισμός της ιδιωτικής γης έχουν περιορίσει στο ελάχιστο το ιδιωτικό πράσινο. Στον υποχρεωτικό ακάλυπτο χώρο κάθε δομημένου οικοπέδου, ο οποίος σύμφωνα με τον ισχύοντα οικοδομικό κανονισμό ανέρχεται σε ποσοστό 30 % του εμβαδού του οικοπέδου, σπάνια διατηρείται η υπάρχουσα βλάστηση αλλά και σπάνια φυτεύονται νέα φυτά.

Ακόμη και στην περίπτωση που θα υπάρξει κάποια φύτευση πολλές φορές είναι άστοχη και περιβαλλοντικά αδιάφορη. Οι ιδιοκτησίες πλην ελάχιστων εξαιρέσεων (κυρίως στην Καλαμαριά) είναι περιφραγμένες και στις περισσότερες περιπτώσεις διαστρωμένες με σκληρά δάπεδα. Λείπουν μικροί ελεύθεροι χώροι μεταξύ των κατοικιών, ιδιαίτερα χρήσιμοι για τα μικρά παιδιά και τις κοινωνικές σχέσεις των κατοίκων.

ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΚΑΛΥΠΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΤΕΤΡΑΓΩΝΩΝ

Από την Θεσσαλονίκη δεν λείπει μόνο το πράσινο γενικώς, αλλά κυρίως το συγκροτημένο πράσινο. Όχι δηλαδή το αποσπασματικό, παρτέρια ή μεμονωμένες νησίδες, που είναι κι αυτά χρήσιμα, αλλά δεν αποτελούν ένα λειτουργικό πράσινο που συμβάλλει στη βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών στην πόλη και δημιουργεί προϋποθέσεις χρήσης από τους πολίτες στην καθημερινή τους ζωή.

Οι δημόσιοι χώροι πρασίνου της Θεσσαλονίκης υφίστανται συνεχείς και σημαντικές πιέσεις υποβάθμισης όπως, παραχωρήσεις σε ιδιώτες, αλλαγή χρήσης, ανεξέλεγκτη εμπορευματοποίηση από τους ΟΤΑ που τους διαχειρίζονται, προς κάλυψη των ταμειακών τους αναγκών και με τρόπο μη συμβατό προς τον χαρακτήρα τους. Το δημόσιο συμφέρον προβάλλεται συχνά ως βασικός λόγος για τις οποιεσδήποτε επεμβάσεις, που όμως στην πραγματικότητα υποβαθμίζουν τους χώρους αυτούς.

Τα περισσότερα προβλήματα των υπαίθριων χώρων, δημόσιων και ιδιωτικών απορρέουν από την υποτίμηση της κοινωνικής και περιβαλλοντικής τους σημασίας τόσο από τους ΟΤΑ όσο και από τους πολίτες. Υπερεκτιμούνται και προέχουν οι χρήσεις που εξυπηρετούν την τρέχουσα ζήτηση, όπως αυτή ρυθμίζεται από τους νόμους της αγοράς.

Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι οι υπαίθριοι χώροι που διαμορφώνονται κατά προτεραιότητα στην πόλη από τους ΟΤΑ είναι αυτοί που εξυπηρετούν τον συνεχώς διογκούμενο τριτογενή τομέα και ειδικότερα τους τομείς του εμπορίου, του τουρισμού και της ιδιωτικής αναψυχής. Οι πεζόδρομοι των εμπορικών κέντρων και η υπάρχουσα διαμόρφωση της νέας παραλίας στα σημεία των στεγασμένων δραστηριοτήτων εξυπηρετούν τις επιχειρήσεις αυτές. Αντίθετα οι περιοχές του αστικού και περιαστικού πρασίνου και οι αστικοί υπαίθριοι χώροι συνεχώς μειώνονται, παραμελούνται και υποβαθμίζονται.

6. ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ - ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ *

Το ιδιοκτησιακό καθεστώς του αστικού πρασίνου δεν παρουσιάζει σήμερα ιδιαίτερα προβλήματα. Έχει παραχωρηθεί κατά κυριότητα ή κατά χρήση, νομή και διαχείριση στους αντίστοιχους ΟΤΑ ή αποτελεί απ' αρχής περιουσιακό στοιχείο των Δήμων. Το Δημόσιο έχει τη δασοτεχνική επιτήρηση και στα μη δημόσια πάρκα, όπως και στα μη δημόσια δάση. Η αρμοδιότητα για τη διευθέτηση των ρεμάτων ανήκει στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

7. ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ (δομή, υγεία, λειτουργική κατάσταση) *

Η ποιότητα του πρασίνου, στους ελάχιστους χώρους που υπάρχει, δεν είναι η καλύτερη δυνατή από άποψη υγείας, καταλληλότητας και σύνθεσης των φυτικών ειδών, που το συγκροτούν.

Τα περισσότερα πάρκα και άλση προέρχονται από παλαιότερες αναδασώσεις. Δεν αρδεύονται καθόλου ή αρδεύονται ακανόνιστα. Δεν έχουν ποικιλία ειδών. Προσβάλλονται από την πυτιοκάμψη.

Δεν υπάρχουν κατάλληλες κηποτεχνικές διαμορφώσεις και συχνά υποφέρουν από τη συμπίεση του εδάφους, δεδομένου ότι δέχονται μεγάλο αριθμό επισκεπτών. Για την εποχή που φυτεύτηκαν, με τις δυνατότητες, που υπήρχαν, ήταν μια σημαντική παρέμβαση και τα είδη δένδρων ενδεδειγμένα. Σήμερα όμως, υπάρχουν πολλές δυνατότητες βελτιώσεων, που μπορούν να τα καταστήσουν πιο πλούσια σε βλάστηση, υγιέστερα, αισθητικότερα και λειτουργικότερα.

Δεν έχουν ιδιαίτερους κινδύνους, εκτός άστοχων επεμβάσεων και μη συμβατών κατασκευών και έργων. Η κυκλοφορία πολλών αδέσποτων σκύλων (ή και συνοδευόμενων) αποτρέπει σε αρκετές περιπτώσεις τη χρήση τους από το σύνολο του πληθυσμού. Η έλλειψη φωτισμού τη νύχτα και, γενικότερα, έλεγχου, καθιστά τα πάρκα και τα άλση καταφύγιο ναρκομανών, αστέγων αλλοδαπών και πεδία εγκληματικότητας.

* www.asda.gr , «ΑΣΤΙΚΟ-ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ», Άρθρο του Δασολόγου κ. Γ. Ντούρου